

beeld: Corbis

Op het KNMG-standpunt valt veel af te dingen

De voordelen van jongensbesnijdenis

Moshe-Mordechai (Maurits)
van Zuiden,
auteur in Jeruzalem

Correspondentieadres:
mmvanzdn@yahoo.com;
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling
gemeld.

De KNMG ageert tegen jongensbesnijdenis. Er zijn echter verschillende argumenten te geven om het besnijden van zeer jonge jongens juist te billijken.

In mei vorig jaar ontraadde de KNMG de jongensbesnijdenis omdat de ingreep een medisch onnodige schending van de integriteit van het lichaam en de integriteit van de jongen zou zijn. Dit maakte veel reacties los in Medisch Contact en andere media. Onlangs herhaalde de KNMG haar standpunt. Ik heb daar argumenten tegen, maar vooraf wil ik eerst de lovenswaardige intenties van de KNMG erkennen.

De KNMG acht de vermeende medische voordelen van besnijdenis op zeer jonge leeftijd óf betwistbaar óf onbetekenend óf bereikbaar met andere maatregelen, zoals wassen, condoom, onthouding, wederzijdse monogamie of besnijdenis op volwassen leeftijd.

De belangrijke medische reden voor de babybesnijdenis is echter over het hoofd gezien. Op latere leeftijd is de ingreep duurder, pijnlijker, gevaarlijker, ingrijpend en meer verminkend.

SAMENVATTING

De jongensbesnijdenis:

- is op latere leeftijd belastender en kan daarom beter op jonge leeftijd geschieden.
- moet worden vergoed om de kwaliteit te kunnen bewaken.
- leidt mogelijk tot meer seksueel genot van beide partners.
- heeft in het verleden wellicht een positieve rol gespeeld bij het overleven en de kwaliteit van het leven.

Om dit te begrijpen noem ik een aantal details van de ingreep. Ik beperk me hier tot de joodse manier van besnijden.¹

Bij volwassenen verloopt de joodse besnijdenis anders dan bij baby's:

- De volwassene die besneden gaat worden, maakt zijn kleding los en gaat op de behandeltafel liggen. Hij krijgt plaatselijke anesthesie. Bij baby's wordt meestal niet verdoofd.
- Na de verdoving wordt de top van de voorhuid, die bij mannen veel groter en dikker is dan bij baby's, afgesneden of afgeknipt.
- Het splitsen van de twee vergroeide kanten van de voorhuid gebeurt met een chirurgisch instrument. Bij een baby splitst de besnijder de nauwelijks verbonden twee kanten met zijn nagel. Dat geeft de minste pijn.
- De besnijder zuigt bij de man symbolisch wat bloed op van de wond en gooit het weg. Bloedvaten die niet uit zichzelf stoppen met bloeden, worden gehecht. Bij baby's wordt wat bloed afgezogen om het bloeden te stoppen en er hoeft nooit te worden gehecht.
- Het snijvlak wordt gehecht en de wond verbonden. Ook bij een baby wordt het snijvlak verbonden. De baby krijgt vaak een druppeltje wijn als pijnstiller.
- Als de verdoving is uitgewerkt, is er vaak veel pijn bij de volwassene. Urineren kan nog lang pijnlijk zijn en erecties ('s nachts) ook, ook zonder complicaties (die in 2-10% optreden). En ook het verwijderen van niet-oplossende hechtingen kan pijnlijk zijn. De hechtingen laten littekens achter, waarom men later soms voor aanvullende plastisch chirurgie kiest. Bij een baby is de wond in minder dan twee weken geheeld en blijft slechts een dun littekenlijntje zichtbaar.

Precedent

Er is een precedent om besnijdenis op jonge leeftijd toe te staan. Jongeren van koninklijke, adellijke, maar ook andere afkomst worden vaak in contact gebracht met minder geïsoleerde, zieke kinderen zodat ook zij op jonge leeftijd hun kinderziektes kunnen doorlopen en minder kans lopen

op gevaarlijke complicaties op latere leeftijd. Tegen deze handelswijze is nooit een verbod geopperd.

De meeste Joodse jongeren zouden het hun ouders en dokters kwalijk nemen als die hen opzadelden met het laten verrichten van een

gruwelijke ingreep die zo veilig in hun jonge jaren had kunnen plaatsvinden.

Besnijdenis mag op latere leeftijd ernstiger zijn, bij een baby is het ongetwijfeld ingrijpender. Maar als we kijken naar de hoge levensverwachting en het hoge geluksniveau in Israël, waar bijna alle mannen als baby's besneden zijn, dan lijkt het mij belangrijker om zoveel mogelijk volwassen besnijdenissen te voorkomen dan om in te zitten over een trauma van de babybesnijdenis dat niet aantoonbaar groter is dan opgroeien zonder besnijdenis.

Bovendien voorkomt, zoals ook in het KNMG-standpunt staat, de jongensbesnijdenis op jonge leeftijd het psychosociale trauma van niet-besneden zijn in een gemeenschap waar onbesneden zijn vaak gezien wordt als raar of zelfs zondig. Sinds minister Hoogervorst in 2005 de jongensbesnijdenis uit het ziekenfondspakket heeft gehaald, moeten ouders zelf voor de kosten – circa 900 euro – opdraaien. Een behandeling in het buitenland of in Nederlandse 'klinieken' zonder medisch toezicht, kost een derde of minder en het aantal intramurale besnijdenissen is sindsdien dan ook sterk gedaald.² Het ondergronds gaan, waartegen de KNMG waarschuwt, voltrekt zich dus al. Ik roep de KNMG op om te pleiten voor het opnieuw vergoeden ter bescherming van de jongetjes.

Seksueel genot

De joodse traditie ziet seksualiteit als een heilig goed – niet een duivels kwaad – en voor de getrouwde vrouw zelfs als een onvervreemdbaar recht. Voor jongens en meisjes geldt dat het wegnemen van erogeel weefsel de gevoeligheid voor seksuele stimulatie vermindert. Als dit op puberale of volwassen leeftijd gebeurt, is dat effect waarschijnlijk groter omdat het verwijderde weefsel dan al een rol heeft gespeeld in de ontluikende of inmiddels gevestigde seksuele praktijk.

Een poging om door vermindering het seksueel genot van de vrouw te verminderen, is barbaars en seksistisch. Echter, bij de man bestaat geheel geen eenduidig beeld of het joodse besnijden enige objectieve invloed heeft op zijn liefdesleven.³

De KNMG moet pleiten voor het opnieuw vergoeden van jongensbesnijdenis

De voetnoten en meer MC-artikelen over jongensbesnijdenis vindt u bij dit artikel op www.medischcontact.nl.

Het kan zijn dat in het verleden een besnijdenis op jonge leeftijd bijdroeg aan het overleven en aan de kwaliteit van het leven, bijvoorbeeld door het afremmen van gevaarlijk gedrag bij jonge mannen, door het verlengen van de duur van de geslachtsgemeenschap, en door een verminderde kans op allerlei kankers en besmettelijke ziektes in een tijd waarin het risico

daarop nog groot was. Of dat al of niet zo was is nog geen uitgemaakte zaak. Echter, tegenstanders van de jongensbesnijdenis zouden op zijn minst moeten toegeven dat het ooit om vele redenen van nut kan zijn geweest en nog niet bewezen is dat al die nuttige aspecten achterhaald zijn.

Reactie:

Besnijdenis schaadt ontwikkeling

Van Zuiden beschrijft de besnijdenis bij een baby en bij een volwassene vanuit verschillende gezichtspunten. Hij zegt niets over de ervaring van het monddode jochie, tussen al die volwassenen, die allemaal hun aandacht op zijn geslachtsdelen richten en toestaan dat één van hen daar een stuk van afsnijdt.

De kernvraag is: zet de dokter zich in voor de patiënt of voor een institutie? Van Zuidens perspectief past bij de invalshoek van de voorstanders en bij de institutionele druk waaraan omstanders (en ouders) en besnedenen in deze kwestie worden blootgesteld. De KNMG ontraadt ouders jongensbesnijdenis zonder medische noodzaak en dat standpunt onderschrijf ik. Ouders die twijfelen, verdienen steun tegen de institutionele druk in (maar let wel: geen verbod, want dat is ook institutionele druk, alleen in de andere richting).

beeld: Corbis

Het voornaamste argument tegen jongensbesnijdenis zonder medische noodzaak is de psychologische ontwikkeling van het kind. Elk kind verdient het recht om zich zijn lichaam volledig eigen te maken. Voor het kind maakt het niet uit welke maatschappelijke of religieuze motieven volwassenen hebben om in zijn ontwikkeling in te grijpen. Hij heeft daar toch helemaal geen weet van?

Het enige wat voor het kind telt, is de onbegrijpelijke en verwarrende ervaring: volwassenen doen inbreuk op zijn lichaam. Het jochie levert zich weerloos en kwetsbaar over aan volwassenen, die hem zijn recht op zijn eigen lichamelijke integriteit ontnemen en in zijn panische ontzetting daarover 'beschaven' en 'inlijven' in de joodse, islamitische of Noord-Amerikaanse institutionele kaders.

Zolang het kind die machtsovername over zijn lichaam niet heeft kunnen verwerken, zullen bij iedere nieuwe soortgelijke ervaring als eerste de vage herinneringen aan die eerste keer worden opgerakeld. De waarneming en verwerking van elke nieuwe situatie wordt verstoord en verward met oude emotioneel beladen associaties. De kans is groot dat angst, bedreiging, hulpeloosheid, verlatenheid en het bedrogen zijn telkens weer het referentiekader vormen van waaruit hij vergelijkbare situaties tegemoet treedt.

Joodse, islamitische, Noord-Amerikaanse en andere voorstanders van besnijdenis menen dat ouders het recht of zelfs de plicht hebben om het lichaam van het kind naar hun hand te zetten om andere, dan medische redenen. Het past een medische vakorganisatie niet om daarover een opvatting te hebben want dat is geen medische kwestie, maar een kwestie van beschaving. Het past wel om dit om medische en ontwikkelingspsychologische redenen te ontraden.

drs. Adosh van der Heijden,
ethicus

Correspondentieadres: adosh@knoware.nl;
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Voetnoten bij Van Zuiden

1. Er zitten grote verschillen tussen de joodse besnijdenis, de moslimvariant en de routinematige, traditionele of culturele besnijdenis. Ik beperk me hier tot de joodse besnijdenis. Voor andere manieren gelden wellicht andere voor- en nadelen die het ook verdienen om eens tot in detail besproken te worden.
2. Joodse besnijdenissen zijn in principe gratis, dus een ziekenfondsvergoeding maakt niets uit. Ze vormen maar een promile van alle Nederlandse besnijdenissen en beïnvloeden zo de cijfers niet.
3. Dit zou mede veroorzaakt kunnen worden doordat er in de meeste onderzoeken nog geen verschil wordt gemaakt tussen: de soort besnijdenis (joods, moslim, nationaal), de leeftijd van besnijden (baby, kind, volwassene) en de reden (religieus, verlichting van klachten).